

Úvodní slovo pana vedoucího Správy CHKO Jizerské hory

Ing. Jiří Hušek

Vážení čtenáři, stalo se zvykem, že občasník UPOLÍN vám přináší poměrně pestrou mozaiku informací o Jizerských horách, jejich přírodě, krajině i historii, ochraně přírody a činnosti Správy CHKO zejména. Toto číslo je ovšem poněkud odlišné. Rozhodli jsme se je totiž věnovat cyklu „Jizerky slaví“, který probíhal celý rok 2008. Tento rok byl výjimečný, zcela v duchu „slavných osmiček české historie“. Uplynulo totiž právě čtyřicet let od okamžiku, kdy k 1. lednu 1968 byla vyhlášena Chráněná krajinná oblast Jizerské hory a kdy v září téhož roku oficiálně vznikla i Správa CHKO, která od počátku sídlí v památkově chráněném barokním roubeném Scholzově domě v Liberci. CHKO Jizerské hory patří k nejstarším velkoplošným chráněným územím v ČR, ze šestadvaceti dnešních CHKO a čtyř národních parků mají delší historii pouze Český ráj, Moravský kras, Šumava a Krkonoše. Čtyřicetiny jsou významné narozeniny a naše hory si v uplynulé době prožily a protřpely různé peripetie, ze kterých vyšly sice pozměněné, ale stále krásné. Rozhodli jsme se, že si zaslouží velkorysejší a slavnostnější připomenutí, a tak vznikl nápad na cyklus s příznačným názvem Jizerky slaví. Samo jméno mělo naznačit náš záměr, že slavit by měly opravdu „Jizerky“, tedy všichni lidé, kteří s Jizerskými horami mají něco společného, jejich přátelé, obyvatelé, návštěvníci, obce, nevládní organizace, mládež, ale i regionální úřady nebo podnikatelé. Rozhodně jsme nechtěli, aby slavila toliko chráněná krajinná oblast nebo snad jen její správa. Tak vznikl scénář, průběžně doplňovaný, který se stal kostrou pro nepřeberné množství akcí, převážně veřejných a otevřených, o nichž vám podrobnější zprávu podají právě další stránky našeho občasníku.

Projekt byl vskutku velmi ambiciózní a přestože jsme počítali s tím, že všichni pracovníci Správy CHKO zcela nad rámec běžné práce udělají vše pro jeho zdar, bylo jasné, že bez vydatné pomoci zvenčí to nemůže dobře dopadnout. Tak vznikla velmi úzká spolupráce s občanským sdružením Náš kraj, které se stalo spolunositelem projektu a zcela zásadně pomohlo s plánováním a organizací cyklu nebo třeba s jeho financováním. Velký dík proto patří Blaženě Huškové a Květě Vinklátové. Finance byly samozřejmě logickým úhelným kamenem celého záměru. Ačkoli byl naplánován s poměrně uměřenými nároky na zdroje, přesto bylo třeba sehnat přibližně třičtvrtě milionu korun, což zhruba odpovídá běžnému ročnímu provoznímu rozpočtu celé Správy CHKO. Nakonec se podařila i tato maličkost a kromě podstatného podílu mateřské Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a Ministerstva životního prostředí poskytl velkou pomoc Liberecký kraj, státní podnik Lesy ČR, Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, ale také soukromé společnosti nebo drobní dárci. Oficiální podporu poskytli a záštitu přijali ministr ŽP Martin Bursík a tehdejší náměstek hejtmana LK Radim Zíka.

Celý cyklus jsme s velkým očekáváním odstartovali na konci ledna vernisáží fotografické výstavy Jizerky máma očima v Severočeském muzeu v Liberci. Uvolněná a příjemná atmosféra a ohromná účast (snad 450 lidí!) nám dodala optimismu a chuti k pokračování. Nastala smršť terénních i „salonních“ akcí pro děti, školy a veřejnost, týdne konferencí a doprovodných programů, fotografických a výtvarných soutěží, výstav, filmových dnů a večerů a jánevímčeho ještě. Naštěstí jsou lidé, kteří to vědí přesně a jsou schopni vám na stránkách Upolínu podat podrobný report. Přesto ani následující výčet a popis akcí není úplný - jsou to spíše aktivity, které se odehrávaly v přímé režii Správy CHKO nebo o.s. Náš kraj. V rámci cyklu Jizerky slaví proběhla řada dalších zajímavých setkání či akcí, kde byla podstatná úloha dalších spolupracujících organizací, s nimiž Správa CHKO významně a programově spolupracovala. Za všechny je třeba zmínit zejména velmi podařené krajské a následně celostátní finále ekologické olympiády v prostorách střediska ekologické výchovy Střevlív v Oldřichově v Hájích, nositelem obou akcí byl Český svaz ochránců přírody. Cyklus Jizerky slaví byl připraven jako celoroční, s jistými přirozenými vrcholy v pozdním jaru a na podzim. Oficiální ukončení by mělo symbolicky uzavřít časový i prostorový kruh. Začínali jsme v lednu otevřením fotografické výstavy, která mezitím „oběhla“ celé hory, respektive výstavní síně podhorských měst a odskočila si na měsíční dovolenou do Prostějova. Smyčka se uzavírá instalací téže výstavy v lednu 2009 ve druhém přirozeném centru našich hor, v Jablonci nad Nisou. Jsme rádi, že naše celoroční snažení padlo na úrodnou půdu, podařily se oslovit bez přehánění desítky tisíc lidí a ohlasy byly veskrze pozitivní. Předpokládáme proto, že nebudeme čekat dalších deset let na oslavy kulatého výročí, ale v řadě aktivit, které se líbily a po všech stránkách „fungovaly“ budeme dále pokračovat, byť přirozeně s menším nasazením lidských sil a materiálních zdrojů. Budeme spokojeni, pokud dobrý příklad našich „oslav“ bude inspirací i pro ostatní správy chráněných krajinných oblastí nebo národních parků a jejich komunikaci ve svěřeném území. První vlašťovkou, která na náš projekt přímo navazuje, je Správa CHKO Jeseníky, která využívá našich zkušeností a připravuje oslavu čtyřicetiletí své CHKO v roce 2009 podle osvědčených jizerských „not“. Přes zcela nepochybný úspěch cyklu Jizerky slaví v něm zůstala samozřejmě některá slabší místa, ze kterých je třeba se poučit pro další práci. Sám vidím snad největší problém v tom, že se nám nepodařilo v dostatečné míře oslovit ke spolupráci nebo jen k prosté účasti obce, a to přes upřímnou a poměrně intenzivní snahu. Zůstala tak nedostatečně využita příležitost k setkávání ochrany přírody se samosprávami nad pozitivními a nekonfliktními společnými tématy, včetně málo formálních osobních střetnutí. To je to, co nám tolik schází v běžném chvatu všedních dnů a v rutíně pracovních a úředních kontaktů s obsahem z podstaty věci mnohdy konfliktním.